SLOVENEC.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanji se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.
Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob ½6. uri popoludne.

Štev. 284. **V Ljubljani,** v sredo 10. decembra 1884. **Letnik XII.**

Državni zbor.

Z Dunaja, 9. decembra.

Državni zbor je v današnji seji postavni načrt o podpori nekterih po povodnjih poškodovanih okrajev v Galiciji in vladni predlog gledé zidanja škofijske palače v Stanislavu izročil budgetnemu odseku, potem pa je brez ugovora v drugem branji sprejel postavo, ki vladi daje dovoljenje davke v dosedanji meri pobirati do konca meseca marca.

Na vrsti ste bile tudi postavi gledé Čarkovskovega in Lobkovičevega fidejkomisa, da se sprejmete še v tretjem branji. Levičarji pokazali so tudi pri tej priliki, da imajo drugačno mero za Galicijo in drugačno za Česko. Fidejkomis Čarkovskega sprejeli so brez ugovora, pri Lobkovičevem fidejkomisu pa so zahtevali ustmeno glasovanje. Sklicali so bili namreč med prazniki vse svoje tovariše na Dunaj ter se nadejali, da bodo vsled tega morda vendar-le zmagali, dasiravno so vedli, da nekteri izmed njih ne morejo glasovati zoper nameravano postavo, n. pr. lastniki fidejkomisov in drugi veliki posestniki. Tudi na desnici so se mnogi glasovanju zopet odtegnili, vendar pa je bila postava sprejeta s 133 glasovi proti 129 tudi v tretjem branji.

Na vrsto je prišel potem predlog imunitetnega odseka, da naj se sodniji v Langenloisu dovoli sodnijska preiskava zoper poslanca Fürnkranza. Njega ni bilo v zbornici, pa oglasil se je zanj njegov prijatelj Schönerer in predlagal, naj se sodniji ta preiskava ne dovoli, ali pa naj se reč, ki je že zastarana izroči dotičnemu odseku, da jo še enkrat preišče in zbornici vnovič stavi svoje predloge. Schönerer je govoril še precej zmerno in zadnjič napovedanega ropota še ni bilo. Samo judovski poslanec Bloch ali rabinski doktor, kakor je rekel Schönerer, dobil je mimogredé od njega majhno brco. Pri glasovanji pa je nasvet Schönererjev padel, in sprejet je bil predlog odsekov, da sodnija sme prijeti poslanca Fürnkranza. V tem zasedanji bo imel državni zbor rešiti še tri take zadeve. Toženi so namreč tudi še poslanci Doblhamer, Tarnovski in Schönerer in dotični odsek pretresaval bo ravno danes, kaj naj gledé njih nasvetuje zbornici.

Na vrsti je bila potem postava o sodnijski praksi in disciplinarni preiskavi pravnih praktikantov, ki je bila sprejeta po nasvetu odsekovem. Ena sama prememba bila je pri § 3, ki je bil po nasvetu dr. Tonklija sprejet tako, kakor ga je predlagala vlada, z dostavkom, da ravno isto velja tudi za vradnike, ki so pred veljavo te postavo služili pri sodnijah ali državnih pravdništvih, ako so še v dejanski službi, ko ta postava stopi v veljavo. Nektere druge od levičarjev nasvetovane premembe niso bile sprejete.

Sledile so dopolnilne volitve za razne odseke, postava o premembah odvetniškega reda pa se je odstavila z dnevnega reda, in ni dosti upanja, da bi sploh obveljala, kadar pride na vrsto, ker se čuje čedalje več glasov zoper nasvetovane premembe.

Poslanec Suess in tovariši izročili so v današnji seji samostalen predlog za premembo volilnega reda za državni zbor, po kterem naj bi se število poslancev od 353 pomnožilo na 356 in sicer na korist Dunajskemu mestu. Predkraji Dunajski naj dobé namreč tri nove poslance, ki naj jih volijo direktno ne pa po volilnih možeh.

Okoli dveh sklenil je g. predsednik sejo in prihodnjo sejo napovedal za petek 12. t. m.

Izmed predlogov, ki jih bode državni zbor letos obravnaval, rešile se bodo pred prazniki samo manjše reči. Po novem letu pa pride na vrsto pristojbinska postava pa duhovenska kongrua.

Dani se.

Naš list je že v več zaporednih številkah zares epohalni govor prinašal, kterega je tirolski poslanec mons. Greuter 13. nov. t. l. v avstrijskih delegacijah v Buda-Pešti o dvoboju v naši vojski imel. Bile so to besede pravega Tirolca, kteri se ne sramuje očitno pri vsaki priložnosti pokazati, kako ljubi svoj dom, svojega vladarja in celo Habsburško rodbino, pa se tudi zavednega katoličana kazati ne vstraši, kar poslednje nekaj časa sem ni ravno med nekterim za posebno častno veljavo. Govor tega tolikanj duhovitega moža, enega prvih državnih poslancev, dirnul je bil prav v sršenovo gnjezdo, zato se nismo prav nič besedam čudili, s kterimi sta se skupni vojni minister grof Bylandt-Rheidt in general pl. Latour vanj zaletavala. Bili so ti trije veljaki med sabo dvoboj o dvobojevi sili med vojaki.

Povod k temu dali so, kakor se bodo naši častiti čitalci še spominjali, neki dogodki, ki so po avstrijskih novinah mnogo hrupa napravljali, da sta dva tirolska rezervna častnika z zaničevanjem (navadnim ostudnim orožjem liberalcev brezvernikov) v svojih verskih čutilih žaljena bila, zopet svojega nasprotnika žalila, se potem branita nastalo nasprotje poravnati z dvobojem, zarad česar sta izmed častništva izbacnjena bila, ojstro sabljico zgubila, puško in bodalo v roke dobila, t. j. prostaka postala. Kot državljana ravnala sta junaško, zakaj dvoboj je po državnih zakonih prepovedan. Kot katoličana sta svojo dolžnost spolnila, zakaj dvoboj je po trid. cerkv. zboru pod, za katoličana, najhujšo kaznijo, izobčenjem prepovedan in Pij IX. je na sklep tega zbora večkrat opominjal. Kot častnika pa sta se pregrešila zoper zakone stanovske časti in se zlatega portepeja nevredna storila.

Tukaj med verskimi in državnimi zapovedimi ter nezapisanimi zakoni časti zijá neizrekljivo brezdno. Kar eni zakoni smatrajo za hudodelstvo in kot tako kaznujejo, drugi zapovedujejo kot dolžnost. Kakor vročekrvno je tudi skupni vojni minister tajil, da bi tako brezdno kje obstalo in se je kot vojak za navado med vojaki tolikanj vkoreninjeno toplo poganjal, resnica vendar-le je, da katoličan, kteri ni hotel biti ud svoje cerkve le po rojstvu in na-

LISTEK.

Dvanajst večerov.

Pogovori doktorja Junija z mladim prijateljem.

(Dalje.)

M. Ne zamerite, g. doktor, da sem tako malo potrpežljiv, ker slišajočemu Vas razlagati nauk Schopenhauerjev prihaja mi v spomin toliko rekov in izjav naših najnovejših pisateljev, posebno pa nekterih, da se mi zdi, kakor bi bila naša sedanja literatura večidel navdihnjena od duha Schopenhauerjevega.

J. Prosim, potrpi še malo, tudi o tem hočemo kmalo govoriti. In ker se le ena in ista vesoljna volja v vseh rečeh nahaja, je človek prav za prav enega bistva z vsemi drugimi bitji, zatoraj je njegova prva dolžnost sočutje z vsemi trpečimi bitji, posebno pa z živalijo.

M. Da, da, sočutje z živalijo.

J. A iz te filozofije tudi lahko razumemo ono vesoljno neskončno svetobolje, ktero tlači naše pesnike in pisatelje. Po tem panteističnem nauku pride namreč neskončna božja substancija v človeku do najviše stopinje razvoja; pred slepa in brez zavesti, jame se v človeku še le zavedati in tako vračati se v samo sebe, kakor je v naravi izšla iz same sebe. Zavedé se v duhu človeškem vsprime se v svoji neskončnosti; pri Hegelu upozna se logični pojem po samovesti in iz tega subjektivnega upoznanja sestavi vso resničnost, zatoraj je pa Hegelu logika isto, kar metafizika in človeško mišljenje je tvorjenje realnosti; pri Schopenhauerji pa se neskončna volja zavé, ali recimo bolje, jame zavestno čutiti neskončno gorjé; neskončno pravim, ker ta volja je kot vesoljna, svetovna, v vseh bitjih se razodevajoča, res neskončna, in zatoraj tudi bol, ktero občuti neskončna; a neskončno gorjé pa tudi zato, ker volja v človeku vsprime ali občuti res gorjé vseh posamnih bitij, kakor Hegelov pojem iz sebe tvarja vso realnost.

Iz te filozofije, ljubi Mirko, dajo se popolnoma razumeti skrivnosti naših svetobolcev, ne vem sicer ali so se jo učili ali pa svoje svetobolje iz druzih pisateljev zajeli. Sicer pa ni ravno treba, da bi Schopenhauerja študirali, saj svetobolje se izpeljuje lahko tudi iz idealizma posebno pa Hegelovega; ta idealizem pa ni nič novega, nahajamo ga, akoprav ne v isti obliki, že pri starih indijskih filozofih in druzih, posebno pa nekterih Gnostikih iz prvih stoletij krščanskih. In sicer ni treba, da je svetožalec študiral filozofijo, to svetožalje, menim, da večkrat izhaja iz človeškega srca, je neka bolezen, ktera se da težko ozdraviti, ker prevlada v njej domišljija. Lahkomiseljni mladeneč in neskušen skuje si svoje vzore brez realne podlage, mislé, da se bo ves svet ravnal po njegovih sanjah. A glej, pride življenje, golo življenje z bridkimi skušnjami, steber jame za stebrom majati se in gradovi v zrak zidani začnó se rušiti, dokler ne zginejo kakor jesenska megla pred vetrom. Prazno mu ostane srce in pusto, vse ga je prevarilo in po čemer je že segal, zginilo, spuhtelo mu je. Toraj res misli, da je rojen pod nesrečno zvezdo, da vse, zdi se, da mu nasprotuje; zatoraj se vda obupu in nestrpni žalosti in začenši opuščati svoje dolžnosti in opravila, telebi od dne do dne globokeje. In ko je vsled večletnih razvad v njem popolnoma opešala moralna moč, tako da ne more več skoraj prosto zakrečiti na dobro stran, toraj se prepriča, da ga goni notranja sila v temno osodo, sila, kteri hoté ali nehoté se mora vdati. In glej, to silo, to domišljeno, čisto domišljeno silo, krotili so naši pesimistični filozofi za vesoljno ali svetovno voljo, ki, kakor učé, pride v človeku do samovesti ali vsprijetja svoje neskončne osodne nesreče. Tako oni. A jaz pravim, da, ako bi le trezno sodili, našli bi, da ona domišljena svetovna volja ni nič drugega kakor njihova lastna volja in ona osoda je njihova lahkomiseljnost in norost, in svetobolje ni nič kakor

vadi, ampak si je tudi na moč vso prizadeval naukom svoje cerkve zvest biti, častnik v vojni biti ni mogel.

Na Pruskem se je l. 1865 slučaj onemu, kterega je P. Greuter omenjal, čisto enak prigodil. Grofa Schmiessing-Kerssenbrok, kraljeve telesne straže častnika, potomca starodavne vestfalške rodbine, sta se izjavila, da se vsled svojega verskega prepričanja dvobojni sili podvreči ne moreta, vsled česar sta se pa svojemu častniškemu dostojanstvu odreči morala.

Grof Bylandt-Rheit zamogel se je proti zatožbi tirolskega delegata le na nazore in navade sklicevati, kakoršne so ravno med častniki evropskih vojin merodajne, iz pl. Latour-a pa je le nekoliko tiste srditosti bruhnilo, kakoršno še josipinsko navdihnjeni generali iz stare šole proti duhovstvu gojé, odkar se je bil konkordat sklenil. Toda s tim nasprotje med trojnimi zakoni: verskim, državnim in zasebno častni, kterim je krščanski častnik podložen, še nikakor ni končano, žalosten dogodek še ne opravičen, da v državi kaka družba od svojih udov s silo terja to, kar božje in človeško pravo prepoveduje.

Res je, nobeden katoličan se ne sili pridobiti si častniško čepico in ud tako zvane „boljše“ družbe ostati, toda brez katoličanov ni ne vojna ne družba v Avstriji mogoča, v kteri je v državnem zboru zastopanih deželah izmed 22 milijonov prebivalcev 18 milijonov katoličanov. To nasprotje se mora enkrat odstraniti, verlina med imenovanimi trojnimi zakoni zatrditi, mislili smo si takrat, ko smo tiste besede v delegaciji povedane prerešetavali. Enkrat se mora zopernravnim in pogubonosnim zakonom konec storiti ali po zakonodajalcu samem, ali po drugih veljavnih osebah, da se človek več silil ne bo, da bi naravne zakone prestopal, proti kterim se celo človeško nravno čutilo krči. Zakaj, kako je pri takih zgledih nagnjenje ljudstva obsoditi mogoče, ko red in postavo zaničuje in se proti njima vzdiguje? Smelo trdimo, da se božja sveta postava: „Ne ubijaj“! tolikokrat in na tako grozoviten način še nikdar ni prelomljevala kakor ravno dandanes. V nobenem času ni bilo še toliko morij in pobijanja, najbolj iznajdljivega pa tako raznovrstnega samomorstva, kakor ravno v sedanjem veku, ki se drzno in ošabno človekoljubni in razsvitljeni imenuje. Koliko grozovitih morij in samomorov je po večih mestih, v krogih, kjer se brezverni lažiliberalizem najbolj šopiri, a žal, da tudi med nami Slovenci nam niso taki dogodki več neznani.

Nekaj se mora zgoditi, mislili smo si takrat: ali se mora dvoboj privoliti ali pa njegova sila odpraviti, ker tako več obstati ne more. Prav odkrito povemo, da so nas takrat tiste vrle besede tirolskega moža silno razveselile, da je enkrat reč dobro zgrabil, ktera je tolikim težave napravljala, dasi si v sedanjih razmerah, ko ta častna misel v navadi in možganih merodajnih oseb tako globoko tiči, kakega vspeha pričakovati še upali nismo. Zato nas je kar iznenadilo, ko so te dni novine poročale, da se je od presvitlega nam vladarja neki predpis za razsodbo v častnih zadevah med vojaki z najvišjim sklepom dné 16. novembra že potrdil. Ta naredba ima z novim letom v moč stopiti.

Ni nam ta naredba še na drobno znana, vendar smelo trdimo, da se v njej dvobojna zadeva rešuje, da se je sredstvo našlo, da se dvoboj iz naše vojske popolnoma izbacne. To nas veseli, zato pravimo, da se že daní. Novi nazori o zakonih in o človeškem življenju bodo vplivali na človeštvo. Saj resnica mora naposled prodreti in zmagati, če je tudi še tako dolgo teptana in zadrževana bila.

Kako nespametno je: častne zadeve potom dvoboja reševati! No, mislimo, da zato nam ni potreba še le veliko besedi izgubljati. Nespametna je misel, da se žaljena čast s tem rešiti zamore, ako razžaljeni koga umori, ali njega kdo umori. In popolna nesmisel je, da bi resnično ali dozdevno razžaljeni s tem zopet časten postati imel — poštenjak, ako kake krogle v zrak spusti, ali s sabljo koga opraska. Klicanje v dvoboj kakor njegov sprejem zamore ravno tako nasledek nravne bojazljivosti, kakor fizične srčnosti biti, a junaško in nravno pa to nikakor ni in biti ne more, ako tovariša, s kterim sem vesele in žalostne dni preživel, s kterim imam v vojski v isti vrsti proti sovražniku stati, zarad kake resnično ali dozdevno kaljene časti, na tla poderem. Kdo količkaj zaveden in veren bil imel toliko srčnosti?

Da dvoboj ni zato potreben, da bi se junaštvo in srčnost med častniki vtrdila, spričuje nam Anglija, kteri dvoboj ni le kaznivo hudodelstvo, ampak tudi smešna poskušnja, če tudi tem častnikom, kolikor se sploh sodi, vsega popred pomanjkuje kakor junaštva in srčnosti. V kužnih, nalezljivih boleznih bolnikom streči, zahteva gotovo malo več junaštva, kakor pa malo z orožjem zropotati in z revolverjem se obstreliti. Toda vojni minister imel je iz dvojega stališča prav: Nespamet se je enkrat v možganih tisočerih vgnjezdila, napačni pojem o časti tiči enkrat v čutju celih armad in težak je napor proti tej razvadi.

Za cesarja Jožefa bil je dvoboj pod smrtno kaznijo prepovedan, pa se je vendar le ohranil med častniki, če tudi le skrivaj. Skrivajoč se kraljuje po nekterih krogih še zdaj, ker v sobo se je zapreti treba, da se ne izvé in postavno ne kaznuje. Tam se malo popraska, zdravnik rano obveže, živa duša za to ne vé in čast je po sodbi nekterih rešena. Kaki nazori so to?

Prizadevanje cerkve, občna morala, napredek človeštva in čutila velike množine zahtevajo, da se za pravi pojem časti kaki drugi pot najde in upati je, da bodo med našim občinstvom tisti nazori merodajni, kakoršni so zdavnej že na Angleškem. Proti ošabnosti nekterih vročekrvnih, bojaželjnih ne bo le postava, ampak tudi pravično zaničevanje branilo, s kterim bo občinstvo prevzetnega spremljalo. Zato nas veseli, da se je ta stvar tako naglo rešila in radostno še enkrat zapišemo: Že se daní.

Varnost hranilnih vlog pri posojilnicah.

Nekterim posojilnicam še vedno primanjkuje hranilnih vlog, akoravno je varnost taka, kakor pri hranilnicah.

Potrebno se nam zdi o tem še enkrat razpravljati, posebno, ker se v novejšem času na kmetih posojilnice širijo.

Vsak, ki ima prihranjen goldinar, pomisli, predno ga hrani, komu ga bo z ozirom koristonosnosti najbolj varno zaupal.

V takih krajih, kjer so samo hranilnice, se vé da ne pride nobenemu posojilnica na misel; tam, kjer se nahaja hranilnica in narodna posojilnica, ima že pretresovati, kteremu zavodu? Veliko prednost ima v teh slučajih hranilnica, akoravno se dobivajo navadno nižje obresti; le tam, kjer drugega hranilnega zavoda razun posojilnice ni, ostane nekoliko več denarja v domačem zavodu, pa samo iz zložnosti, le malo je takih, ki dajo iz polnega zaupanja gledé varnosti posojilnici hraniti denar, in še manj je takih pravih rodoljubov, ki bi zaupali posojilnicam svoj denar iz tega namena, da bi podpirali domače narodne denarne zavode in s tem tudi narodno — slovensko vprašanje.

Je li niso največje narodno-gospodarske važnosti denarni zavodi? Vsak razumnik vé, kaj pomeni za Slovence samostalnost gledé premoženja. S tem je tedaj tudi zvezan napredek Slovencev, kar se tiče naših zadev v šoli, v uradnijah itd. Mi Slovenci žalibog nimamo nobenega večjega denarnega zavoda, kakoršen je na primer štajerska hranilnica, kranjska hranilnica; še takih hranilnic ne, kakor so občinske hranilnice manjših mest Maribor, Celje, Ptuj itd., jedino narodno hranilnico imamo v Slovenjemgradci. Vsi Slovenci jedno hranilnico! Se vé da še te hranilnice je omenjen delokrog samo za Slovengraški okraj. Kako smo toraj v tem oziru necenljivo prezirani! Ogromno število nas je, ki rabi kredit iz nemških hranilnic! Te si nakladajo z našimi žulji premoženje in je obračajo jedino le za sebe.

Znano je, da so denarni zavodi velike važnosti za vsak narod, posebno pa za nas Slovence, obračajmo toraj pozornost na nje.

Pred 12 leti še sploh nismo imeli denarnega zavoda s slovenskim vodstvom, še le leta 1873, ko se je izdala postava o pridobilnih in gospodarskih zadrugah je začel naš narod si ustanovljati lastne denarne zavode, t. j. posojilnice. Do l. 1881 ustanovilo se jih je komaj kakih 5 na Štajarskem, Kranjskem in Koroškem vkup.

Še le leta 1881 so se po nagibu zveze slovenskih posojilnic, začele posojilnice širiti tako, da so do zdaj narastle na 23. To, kar imajo storiti večji zavodi (večje deželne hranilnice in drugi taki zavodi) v veliki, to storiti imajo namen hranilnice v manjši meri. Da pa morejo doseči svoj namen, treba jih je podpirati, treba je složnosti itd., kakor pri vsaki stvari. Priložnost imamo opazovati, kako uspešno delujejo ti naši mladi narodni denarni zavodi. Vidno rastó in se utrjujejo, od dneva do dneva raste njih zaupanje in kredit; naše posojilnice, se more reči, poslujejo izgledno. Jedna ali druga ima preobilno vloženega denarja (hranilnih vlog) in karakteristično je, da se to ravno najbolj intenzivno opazuje v sredini kmetstva (v Št. Jakobu, v Rožu na Koroškem, Šoštanji, Mozirji); večini posojilnic pa še vedno gotovega potrebnega denarja primanjkuje, tako, da so primorane iskati kredita pri nemških denarnih zavodih na drage obresti (6%, 7% da celó do 8%), ne gledé na ovire, ki se delajo narodnemu zavodu s slovenskim poslovanjem. (Slučaji so nam znani, da so nemški zavodi odbijali zahtevani kredit samo zaradi tega, ker ima posojilnica „slovensko“ firmo. Kako bi zopet v tem oziru posojilnicam dobro došla „hranilnica Ljubljanskega mesta“?)

Ne da bi denarja primanjkovalo, saj se vidi, kako so ž njim prenapolnjene hranilnice, ampak ljudem primanjkuje zaupanja do posojilnic. Denarja bi bilo zadosti za potrebe naših posojilnic, pa rajši vlagajo in dajo celó odlični narodnjaki svoj denar hranilnicam, kakor pa posojilnicam, dasiravno zgubijo izdatne svote na obrestih (hranilnice dajejo navadno 4%, v Trstu celó 3%, posojilnice pa 5%). Kaj more biti temu vzrok? Gotovo jedino le to, da ljudstvo še nima potrebnega zaupanja do posojilnic. — Če sliši „posojilnica“, mu vedno pride na misel jednako se glaseča beseda nesrečne banke „Slovenija“; če pa še to ni dosti, storijo drugo sovražniki

---

gorjé, ktero so si po svoji lastni krivdi nakopali in ktero morajo toraj prenašati, kterega bi se bili pa lahko izognili, ako bi bili previdni in trezni, in tako bi videli, da vsa njihova filozofija je le prazna sanjarija. In jaz, predno bi se s takimi svetožaljci pravdal, naročil bi jim zdravnika, naj jim razvneto kri pušča, da se jim možgani ne vnamejo, ker taka filozofija je res začetek blaznosti, ako ne že blaznost sama! Kdor mi neče tega verjeti, bere naj Hartmannovo filozofijo. Zatoraj mi izvrstno ugaja, kar sem te dni nekje bral je naslednja pesmica:

Weltschmerz!

O Mensch! Du wirst gequält von Weltschmerz!
Du wolltest die Welt aus den Angeln heben.
O, greife zuerst in dein eig'nes Herz,
Dann wird sich das And're schon alles geben.

Srce, srce, povprašajte, o svetožalci, in ondi iščite vir vašim solzam, in kmalu se bote prepričali, da vaše solze niso Mitrave solze!

M. Vendar pa mislim, g. doktor, da vir temu svetožalju je pri mnogih iskati v naravi sami, ker znano je, da marsikdo že od rojstva seboj prinese nežno občutljivo srce; kdo ne pozná takih vedno zamišljenih, otožnih samotarcev, ki sami ne vedó, zakaj žalujejo in kaj jim prav za prav manjka?

J. Res, da marsikoga že narava nagiblje k oni žalostni prečutljivosti; taki ljudje, ako nimajo prave odgoje, in posebno, ako so že v mladosti preveč ločeni od družbe, se navadno vdajo ovi sentimentalnosti, postanejo otožni in nedružni, takim je do svetoželja le ena stopinja. A naravna, zdrava odgoja, kakor tudi lastno prizadevanje zamore naravno otožnost zjasniti podvrže jo razumu. Jaz sam poznam take ljudi, ki so bili naravno zeló občutljivi in otožni, zdaj pa so polni veselja, da še drugim odganjajo tugo in vse vedré. Iz tega sem spoznal, da nikdo ni od neusmiljene osode vržen v brezno brezupnega svetožalja, marveč vrže se večidel sam.

M. Res je tako, kaj takega sem skusil nekoliko že sam. Toda mislim, g. doktor, da takega svetožalja ne manjka v našem slovstvu.

J. Ne, gotovo ne, posebno pa, odkar je Stritarjev duh oživil našo literaturo. Ali recimo bolje, Stritar je prav za prav vdomačil med nami svetožalje; vnel ga je pa med Slovenci prvikrat tedaj, ko je k omenjeni izdaji Preširnovih poezij temu pesniku domislil svetožalje.

M. Da, tudi meni se zdi, da Stritar pridiga in priporoča svetobolje v vseh svojih spisih.

J. In je opeva v več svojih pesnih.

M. A njega so začeli posnemati tudi drugi.

(Konec prih.)

naših posojilnic, sploh sovražniki slovenskemu narodnemu razvitku na ta način, da iz gole zlobe lažejo, da je „Slovenija“ in posojilnica jedno in isto.

Tù je treba kaj storiti, tù je treba složnosti in združene moči. Tù je treba delati ne le samo v besedi, ampak tudi v dejanjih. (Tukaj mislimo na nektera narodna upraviteljstva, ki imajo svoj denar naložen v hranilnicah (celó v inozemskih listinah) in na nektere omikane odlične narodnjake.)

Če omikani nimajo zaupanja, kako se more to od prostaka zahtevati? Omikanemu je možno se podučiti o stanji varnosti hranilnih vlog v posojilnicah, zakaj pa tega ne storé? Po našem mnenji je to vsakega pravega domoljuba sveta dolžnost, da zamore služiti narodu in svoji domovini, ne le samo v besedi, ampak tudi v dejanji, sicer je to geslo brez vsakega koristnega pomena.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. decembra.

Notranje dežele.

Po celi Evropi imajo sodnije več ali manj opraviti z ljudmi, kterim je sedanji družbeni red nad vse zoprn in se na vse mogočne načine prizadevaje, kako bi se ga znebili, kako bi mu spodbili stališče in spodnesli tla, na kterih je vtrjen. V Celovcu stojé naši *domači anarhisti* pred porotniki. Zatoženi so vsi veleizdaje, ktere so se vdeležili s tem, da so se javno izrekali pri raznih delavskih zborih, da po potu postave dandanes za delavca ni nič dobiti, temveč da se morajo trdno okleniti anarhistov, kajti le od te strani kaže se jim še rešenje. Žal, da so bili nekteri res tako bedasti in so neslanim čenčam verjeli, za ktere so bili že do sedaj zadosti britko kaznovani. Dalje jim zatožba očita, da so se vdeležili veleizdaje tudi še s tem, da so trosili in razširjali tiskovine prevratne vsebine med delavce in so mislili na ta način v Ljubljani osnovati javni nered. Konečno se jim očita tudi nelojalnost in razžalenje Veličanstva. Obravnava traja že pet dni in bo menda, kakor se čuje še cel teden trajala. Pri nas pa še senca ni tega, kar se v tej stroki po svetu godi. Na Moravskem v Sternbergu prijeli so že zopet te dni štiri take, ki jim ni všeč sedanji svet in so ga hotli z dinamitom popravljati po svojem okusu. Ti junaki so: Alojzij Benke, bivši predsednik delavskega bralnega društva, zakonska Kargerja in Pavlik. Posebno na Kargerjevo dvojico imela je gosposka že dalje časa jako pazno oko. Še le v nedeljo se ji je posrečilo na Kargerjevem vrtu opaziti zabojček, kterega se je tudi takoj polastila. Našli so v njem 8 kilogramov dinamita in mislijo, da je ta dinamit tisti, ki so ga anarhisti vkradli v Kindsdorfu na Štajarskem. Velika sreča, da so jih še o pravem času zgrabili, kajti omenjena četvorica nameravala je velikansko zlodejstvo z dinamitom doprinesti. Nameravali so namreč umoriti dva Sternberška bogatina, ktera bi bili potem oropali in se tako za razširjanje anarhizma z denarjem preskrbeli. Odgnali so jih v Olomuško trdnjavo, kjer jim bodo dokazali, da tehnika ni dinamita za anarhiste izumila.

Štedilna komisija na Dunaji izdelala je vsled izjave finančnega ministra Dunajevskega svojo nalogo že meseca junija in jo je vladi v porabo predložila, kteri se pa še ni priložnost ponudila, da bi jo bila kaj porabiti zamogla. Ako nas vse ne moti, se je štedilna komisija tukaj ravnala po izreku: „Die Menge macht's“ in je menda pri spodnjih uradniških razredih, posebno pa pri subalternih uradnikih nasvetovala zdatna in jako občutljiva okrajšanja, kjer že tako ni, kdo zná kaj, dobiti. Čudno je v Avstriji to, da kjer štedijo, bodisi pri vojakih bodisi pri državnih uradnikih, štedijo povsod le od spodaj pri nižji stopinji. Gori, kjer bi se pri osobi lahko blizo 1000 goldinarjev ali še več odbiti dalo, ne pogleda nihče ali si pa morda zbog bleščeče višave nikdo tjekaj ozreti ne upa, bojé se, da bi državno ne oslepil. To ni prav! Naj se malim pusti kar imajo, saj tako ni več, kakor toliko, kolikor se potrebuje za to borno in skromno življenje in naj se rajši odkrehnejo velikašem, kar ravno je prav. Kdor ima svojo radost nad tem, da daje gostije, prav, naj jih le, saj to je prav lepa in posnemanja vredna navada, toda daje naj jih iz svojega, ne pa tako, da bi davkoplačevalca bolelo.

Fakcijozni Nemci jeli so tudi na Štajarskem propadati. Posvetovali so se bili namreč v Mariboru o bodočih volitvah v trgovinsko in obrtniško zbornico. Liberalni Nemci so jo po svojem receptu „nur deutsch“ napraviti mislili; tej predrznosti so se pa vprli drugi Nemci in Slovenci, rekoč, da je trgovinska zbornica zadruga, ki je za varstvo pravic in koristi trgovcev in obrtnikov vseh narodnosti po deželi živečih. Vsled tega so se izjavili, da se bodo največ obrtniške in narodnogospodarske politike držali. Sklenili so pa tudi ločitev trgovinske in obrtniške zbornice. Da se koristi južnoštajarskih obrtnikov ne bodo nič več tolikanj zanemarjale, kakor se je to do sedaj godilo, sklenili so napraviti lastno trgovinsko in posebno obrtniško zbornico v Mariboru. Nalogo v državnem zboru to vpeljati, dobil je poslanec dr. Schmiederer. Schmiederer je pa sam dete fakcijozne stranke, toraj je pač vsa zadeva zanj nekoliko sitna. Fakcijozni namreč zahtevajo vso svojo moč v Graški trgovinski zbornici združeno imeti, če tudi na škodo malega obrtnika po slovenskem Štajarju.

Sto let je minulo v soboto, ko se je na *Českem* v zlati Pragi osnovala družba znanosti. Stoletni jubilej ni, kar si bodi in vendar so ga Čehi praznovali brez vsega hrupa in vriša v skromni sveti tihoti, kakor se to učenjakom spodobi. Sploh pa tudi ta učenjaška družba sicer ne nastopa preglasno; njeno delovanje je skrito če tudi ne tajno. Pozná se le po izdanih učenih delih svojih, ktere pridni čebelici enako nanaša narodu na korist že celo stoletje. Vkljub temu pa se je zbralo mnogo odlične gospôde in velikanov učenosti v priprosto ozaljšani sobani, na čelu bivši minister Jireček, cesarski namestnik baron Kraus, kardinal in nadškof Schwarzenberg. Izmed odličnjakov in dostojanstvenikov oblastnij vdeležili so se slovesnosti razni predsedniki nadsodnije in deželnih sodnij, cesarskega namestništva itd. Z besedo, kar ima zlata Praga odličnih možakov, zbrali so se v tihem svetišči posvečenem učenosti, da proslavé dostojno, če tudi brez vrišča, pomenljivo stoletnico obstanka tega društva. Govor sledil je na govor in ko je tudi župan, dr. Černy povedal, kar je mislil, izroči predsedništvu zapečaten zavitek, rekši, da mu ga je izročil iskren domoljub, ki noče, da bi se njegovo ime po časnikih raznašalo, in je prosil, da naj se zavitek na dan slavnosti razpečati. Ko se je to zgodilo, dobili so v njem 20.000 goldinarjev, ktere neznani dobrotnik društvu daruje za jubilarno zalogo, iz ktere naj se bo v bodočnost česka učenost in vednost podpirala. Da gromečih „Slava“ ni bilo ne konca ne kraja, umé se samo po sebi. Tudi čestitanj došlo je vse polno iz cele Evrope k redki slovesnosti.

Vnanje države.

Iz *Carigrada* se poroča vest o zasedanji prestola ekumeničnega patrijarha po Joahimu IV. Le-ta patrijarh je naznanil to zasedanje pismeno vsem pravoslavnim škofom in med drugimi tudi srbskemu metropolitu Teodoziju v Belemgradu. V ravno tistem pisanji priznal ga je za pravega naslednika sv. Save, kar pa Rusija nasproti srbskemu metropolitu Teodiziju noče storiti. Ona namreč še vedno trdi, da ni Teodozij srbski metropolit, ampak pregnani nadškof Mihajl, kterega je srbska vlada odstavila zarad nepokorščine in hujskanja proti državnim postavam. Nadškof Mihajl sedaj živi na Ruskem (menda v nekem samostanu v Moskvi) in je vsled tega prav lahko verjetno, da bo ondi na duhovne sobrate in sveto sinodo tolikanj vplival, da Rusi tako dolgo, dokler bo on živel, ne bodo druzega razun njega spoznali za pravega nadškofa v Srbiji.

Vendar enkrat! Angleški general Wolseley dela priprave, da bo *Gordona* rešil in pa njegovo posadko. Kakor se vojaku spodobi, izdal je iz tega namena dnevni ukaz, ki se bo vsakemu oddelku Nilske ekspedicije posebej prebral in to tri dni zapored, da bo pač vsak dobro svojo nalogo znal. Glasi se: „Vojakom in mornarjem ponilske ekspedicije! Častna naloga, ki smo jo prejeli od Njenega Veličanstva kraljice, je, da rešimo Gordona in njegovo posadko v Chartumu, kjer je že toliko časa oblegan. To vam je podjetje, ki srce vsacega vojaka navdušuje, da ima srečo, vdeležiti se ga. Da čem večji so težave, ki nas čakajo, tem večji bo naš napor, da jih zmoremo. Ponosni smo vsi kar od kraja na hrabro in požrtovalno obrambo generala Gordona v Chartumu, ktera mu je njegovo že tako silno veliko slavo še poveličala, ako je to sploh mogoče. Dalje pa se mu ni več mogoče mnogo mesecev držati in od nas zahteva rešenja. Njegovo junaštvo in domoljubje poznajo povsod, kjer se glasi naš jezik, varnost njegova postala je pa pomenljiva za ves narod. Toda ne le to, temveč tudi zavest sili nas dalje, da je hraber tovariš naš v zadregi. Ne on in ne njegova posadka ne sme se prepustiti žalostni osodi, ktera je doletela hrabrega njegova tovariša, polkovnika Stevarta, kterega so pri izvrševanji težavne in požrtovalne svoje službe zavratno in grozovitno umorili. — Nam je pa mogoče in z božjo pomočjo tudi hočemo Gordona rešiti od take smrti. Naše potovanje po Nilu navzgor zahtevalo bo silnih težav; da jih bomo pa zamogli prenašati, potrebujemo najvišjih vojaških lastnosti — tistega zaničevanja vsake nevarnosti namreč in tiste odločnosti, po kterih so se v prejšnjih vojskah vsi vojaki po suhem in po morji slavno odlikovali. Mnogo je tudi naravnih zaprek, ki se nam bodo kupičile na pot, toda kdo se bo le na nje oziral, ako pomislimo, da je general Gordon s svojimi ljudmi v nevarnosti. V božjih in vaših rokah je njegova varnost, in naj pride kar hoče, rešiti ga moramo. Ni potreba, da bi britanskim vojakom in pomorščakom še kaj druzega rekel.“

Iz *zapadne Afrike* poroča se smrt zamorskega kralja Sevaba in njegove družine. Ta kralj je kraljeval v deželi Falabia, ktero so mohamedanci (Turki) napadli in si jo podvrgli. Napadovalci pridrli so že pred glavno mesto, kjer je kralj Sevab prebival. Le-ta je spreviděl, da ima premalo vojakov, da bi se zamogel zdatno braniti, ali pa še celó ubraniti sovražniku. Kralj Sevab je zarad tega sklical vso svojo družino in višje častnike v veliko dvorano, kjer je imel silno veliko smodnika nakopičenega. Ondi jim reče kralj Sevab, da se mu ne bo mogoče več braniti in da bo dežela skoraj in skoraj v rokah sovražnikovih. Prvokrat se bo sedaj zgodilo, da pride dežela Falabia sovražniku v roke. Vladarji njeni so pač vladali, nikdar pa niso bili še sami podložni. Kralj pravi, da se ne bo nikdar podvrgel mohamedanizmu, nikakor pa tega storiti tistemu ne brani, kogar bi veselilo, na kar so se mu vsi izjavili, da si volijo rajši smrt, kakor pa mohamedansko vero. Na to vzel si je kralj gorečo baklo, ktero je v nakopičen smodnik vrgel. Strašen grom pretresel je zemljo na tistem kraji, kraljeva hiša razsula se je na kosce, lesenina stala je pa v silnem plamenu. Vsi, kolikor jih je bilo ondi, prišli so ob življenje. Mohamedanci so se sicer pozneje mesta polastili in so po svoje kakor tisti znajo, jeli po mestu divjati. Kolikor niso ljudi pomorili, vlekli so jih v sužnost s saboj.

Domače novice.

(*Razpored za vmeščevansko slovesnost*) Njih milosti visokočastitljivega gospoda knezo-škofa Jakoba dné 14. decembra 1884. I. 13. decembra popoldne od 4—4½ bode slovesno zvonenje po vsih Ljubljanskih cerkvah vernemu prebivalstvu napovedalo svečanost naslednjega dneva. — II. V dan sam (14. dec.) se bode zopet slovesno zvonilo od 7—7½ zjutraj po vsih cerkvah. — III. Ob 9½ dopoldne se stolni kapitelj z drugo diecezansko duhovščino podá v škofijski dvor, da milostljivega kneza in škofa med vdeleževanjem družb in skupščin, ktere k svečanosti pridejo, v stolno cerkev spremijo. — Slovesni obhod se med zvonenjem po vsem mestu uvrsti tako-le: 1. Marijaniški vstav. 2. Razne družbe in skupščine. 3. Alojzijevišče. 4. Oo. Kapucini. 5. Oo. Frančiškani. 6. Kapiteljski križ med dvema akolitoma. 7. Duhovsko semenišče. 8. Misijonski duhovni sv. Vincencija Pavljanskega. 9. Duhovni pomočniki z dežele in z mest. 10. Zupniki z dežele in z mest. 11. Dekani z dežele in duhovni svetovalci. 12. Konzistorijalni svetovalci. 13. Kolegijatni kapitelj Novomeški. 14. Stolni kapitel. 15. Milostljivi gospod knez in škof. 16. Duhovna dostojanstva in mašniki iz druzih škofij, ako kteri pridejo. — IV. Pri vstopu v stolno cerkev prečastiti gospod stolni prošt milostnemu gospodu knezu-škofu podá kropilo in jih incenzira, potem zapoje „Te Deum Laudamus“, dalje se podá obhod naprvo k altarju presv. Rešnjega Telesa in po dovršenem počeščenji pred véliki altar, kjer visokočastitljivi gospod knez in škof pokleknejo na pripravljeni klečavnik. — V. Ko stolni pevci odpojejo „Te Deum“, prečast. gosp. stolni prošt na episteljski strani vel. altarja odpoje za sprejemanje novega škofa določene molitve. — VI. Milostni gospod knez in škof se podajo potem na škofov sedež, in konzistorijalni kancelar bere cesarsko volitveno pismo Njih c. kr. apostoljskega Veličanstva, in pa apostoljska pisma svetega očeta papeža, ki so pisana do visokočastitljivega knezoškofa, stolnega kapitelna, duhovstva in vernikov škofije. — VII. Naslednje spoštljivi pozdrav novega visokočast. knezo-škofa v kratkem latinskem nagovoru po prečast. gospodu kapiteljvikarju, — in na-to knezo-škofov govor. — VIII. Milostni gospod knez in škof nadalje prejemajo poklon (homagium) od pričujočih diecezanskih duhovnov, in sicer najprvo od stolnih kanonikov in potem od druzih po njih častnih stopinjah. — IX. Stolni pevci pojó predglasje (antifono) v čast sv. Nikolaja, patrona stolne cerkve, in ko se zapoje zadevna vrstica (verzikelj), se podajo Njih Milost pred véliki altar ter odpojó molitev sv. cerkvenega patrona. Potem podelé slovesni pontifikalni blagoslov. — X. Milostni knez in škof se zopet vrnejo na škofov sedež, ter se napravijo za véliko sv. mašo, ktero bodo Njih Milost med asistencijo stolnega kapiteljna obhajali z vso slovesnostjo. — XI. Ob koncu vélike sv. maše bodo milostni knez in škof vsled posebnega od sv. očeta zadobljenega pooblastenja podelili papežev blagoslov, s kterim je sklenjen popolni odpustek za vse pričujoče, ako prej vredno prejmejo zakramenta sv. pokore in presv. Rešnjega Telesa in v namen sv. očeta pobožno molijo. — XII. Poslednjič milostni gospod knez in škof odložé cerkvene oblačila, in po molitvi pred sv. Rešnjim Telesom jih vsa duhovščina spremi v škofijski dvor.

(*Prihod knezo-škofa*) dr. Missie napovedan je z jutranjim poštnim vlakom ob 1. uri 22 minut popoludne, kakor se nam iz Maribora brzojavi.

(*„Ljubljanskemu listu“ v odgovor.*) Nismo navajeni na zabavljice liberalnih časnikarjev odgovarjati, a danes vendar moramo, ker znan vrednik „Ljublj. lista“ nas prijema prav pri katoliški zavesti. V št. 234. namreč trdi, da je v „Slovencu“ strogo katol. listu čital: „Protestantovska šola služi naj Ljubljanskim Nemcem“. In potem še čenča, da „Slovenec“ ali ni glasilo odločne katoliške duhovščine, ali pa nima jednotnega vredništva ter so njegovi predali vsakemu odprti. Res za katoliški list in vredništvo hudo očitanje; poskusimo ga rešiti. Najpred „Ljublj. list“ trdi, da smo rekli: „Protestantovska šola služi naj Ljubljanskim Nemcem.“ Prašamo, kje pa to priporočilo protestantovske šole v „Slovencu“ stoji? V št. 281 ktero je „Ljublj. list“ najbrž imel pred seboj teh besed po najskrbnejšem iskanji ne najdemo! Kakor je iz vsega članka navedene številke očitno, hotli smo le dokazati, da Ljubljanskim Nemcem posebne nemške šole treba ni; ker na vadnici so šole nemške za fante in za dekleta, in da tù še najmanj po 15 učencev in učenk v vsakem razredu manjka in — rekli smo — „konečno pa imajo še oboji (fantje in deklice) šolo pri protestantih, kar so tako večinoma“.

Nobeden pameten, nepristranski človek iz teh stavkov druzega ne more čitati, kakor: Posebna nemška šola je v Ljubljani nepotrebna, ker nemških otrok je še premalo za razrede nemške vadnice in vrh tega imajo Ljubljanskih protestantov otroci še protestantovsko šolo. In res, razun nekterih domačih zagrizencev, ki hočejo Nemci biti, pa so le nemškutarji, so le otroci prišlih protestantovskih staršev pravi Nemci in ti imajo protestantovsko šolo. Kar jih pa protestantov ni, naj gredó in obiskujejo šolo na nemški vadnici, toraj še posebne nemške šole treba ni. To je „faktum“ in ta „faktum“ smo hotli dokazati in smo ga tudi, rečemo še enkrat, za vsakega pametnega človeka in nepristranskega.

Da bili bi protestantovsko šolo Ljubljanskim Nemcem priporočevali, da „naj jim služi“ itd. je pač goropadna bedarija, v našem slučaji pa tudi jako hudovoljna. Zakaj vzrok tega ni nič druzega, kakor vredništvo „Ljub. lista“ hoče po paragrafih dokazati, da je Ljubljanskim Nemcem posebna nemška šola potrebna ter Ljubljana tudi dolžna, jim jo zidati, „Slovenec“ pa je po resničnem stanji, po faktih dokazal, da tega treba ni. Da se to vredniku, ki hoče vse mojstrovati, kadi, verjamemo, a prepričanja si ne damo narekovati, ter takih neopravičenih namenov tudi ne podtikati.

Prepričani smo in ostanemo, da v Ljubljani bi se morala za nemške otroke po postavi šola zidati, ko bi še nobene nemške šole ne imeli; prepričani smo in ostanemo, da protestantovska šola je za Ljubljanske katoliške otroke nesreča, in da je strogo dolžnost staršev, svoje otroke v katoliške šole pošiljati, nikar pa, da bi jim protestantovsko šolo celó priporočevali, naj jim služi itd.

Tega prepričanja z nami je pa tudi odločna slovenska duhovščina, naj nam še toliko in tako kak liberalec podtika.

Sumničenje, kakor ne bilo bi jednotnega vredništva, kakor bi vredništvo vsakemu svoje predale odpiralo itd. se nam preneumno in nepotrebno zdi, zavračevati. Res je le toliko, da vsakemu radi pustimo njegovo mnenje, vsakemu so tudi ravno zarad tega predali v „Slovencu“ odprti, če le ni reč katoliški resnici naravnost nasproti.

To nam bode tudi naš sedanji nasprotnik potrdil, ker tudi njemu so že bili predali „Slovenca“ ne le odprti, ampak se jih je tudi poslužil, zato pa mislimo „Slovenec“ ni svojega prepričanja zatajil, če mu je tudi versko mišljenje (znabiti bolj prav nemišljenje) pisatelja znano. Toliko naj v pojasnenje zadostuje, toliko mislimo, smo bili na neopravičeno sumničenje odgovarjati dolžni. Daljnega prepira pa naj nasprotnik ne pričakuje.

(*Katoliška družba*) napravi v nedeljo 14. dec. v svojih društvenih prostorih tombolo, ktere čisti dohodki so namenjeni ubogim Vincencijeve družbe pri sv Jakobu.

(*Pravda anarhistov*) v Celovci, pravijo, da bode trajala do konec tedna. Vsak izgovor skoraj dovede novih prič, ktere kar telegrafično tjekaj kličejo. Zatoženi Železnikar, Dhü in Tuma so menda silno zapleteni, Sturm in Kriegel se znata izrezati. O krojaču Železnikarju je neka priča izrekla, da ko je bil na Dunaji pri „Gewerbetagu“ in se je ondi sešel z Ljubljanskim žurnalistom Konscheggom, je Železnikar Konscheggu pri cesarskem dvoru in pri neki vojašnici razkazaval, kje bi se dal dobro in vspešno dinamit položiti, da bi se h krati ves cesarski dvor razsul. Vsled tega je bil žurnalist Konschegg nevtegoma po telegrafu v Celovec na zaslišanje poklican. Izjave drugih zatožencev sučejo se večinoma okoli delavskega izobraževalnega društva, časnikov, življenja ondi, zborovanja in govorov. Vsi zatoženci markantne zadeve odločno tajé in se po mogočnosti nevedne delajo.

(*Zlato verižico*) s križem podaril je ilirski metropolit in nadškof Goriški, premil. dr. Alojzij Zorn svojemu najnovejšemu kanoniku preč. g. Andreju Marušiču ter mu je imenovalni dekret lastnoročno spisal.

(*Pregled ceste*) za napravo parnega tramvaja (male železnice) med Sežano in Vipavo bo na 18. dec. 1884 ob 9. uri dopoludne. Komisija bo dotični pregled začela v Vipavi in ga bo preko Branice in Kazelj raztegnila do deželne meje.

(*Razstava ženskih ročnih del.*) Kakor je bilo že naznanjeno, otvorila se je v nedeljo v dvorani tukajšne realke razstava ženskih ročnih del, Razstavljenih je premnogo izdelkov, kojih nekteri so v istini umeteljno izpeljani. Ker bode „Slovenčeve“ čitatelje gotovo zanimalo, naj omenimo, da je gospica Föderlova, se posebno na cerkvene vezenine ozirala. Kajti med drugimi, prekrasno izdelanimi vezeninami in čipkarijami Ljubljanskih gospej, nas je posebno zanimal mašni plašč in rochett g. prof. Zupana lastnina, ktera sicer ni še dovršena a obeta že sedaj, da bode ta v takozvanem „application-genre“ izdelan plašč gotovo pravi umotvor. Tudi rochett č. g. kanonika Pauckerja je videti prekrasno delo, po kojem je gospica več samostalnih svojih izdelkov posnela. V istini krasan je altarni prt, vezan v srednjeveškem slogu z rudečo svilo. V ponos bi bil vsaki cerkvi. Poleg tega nahaja se ondi mnogo risarij priznanih umetnikov Dunajskih in Graških, in mnogo načrtov raznim cerkvenim opravam. Častita duhovščina naj pač ne zamudi ogledati si teh izdelkov in vsakdo se bode lahko prepričal, da se tudi domá dobijo izdelki v istini cerkvenega zloga in ob enem umetniško izdelani. Razstava ostane morebiti odprta še kak teden vsaki dan od 9. do 4. ure.

(*Železnični vozni listi.*) Ukaz ministerstev za finance in trgovino od 1. aprila 1884, št. 41 drž. zak., je določil, da se od 1. januvarija 1885 počenši smejo — z izimki, ki jih določa štempeljska postava — po kraljevinah in deželah zastopanih v državnem zboru, in to, kadar se kaj oddaje v odpravo do kake avstro-ogerske postaje, v vseh okolnostih, in če se oddaje v odpravo do kake zunaj avstro-ogerske ležeče postaje, vselej, kjer koli niso za neke zvezne promete z odobrenjem železno-cestnega nadzornega oblastva uvedeni obrazci, ki se ločijo od občno propisanih, uporabljati samo vozni listi z vtiskanim štempeljskim znamenjem. Ukaz ministerstev za finance in trgovino od 2. nov. 1884, drž. zak. štev. 181, pa določuje, da to, kar ukazuje ukaz od 1. aprila, še le 1. julija 1885 pride v moč. Trgovinsko ministerstvo pa, to predsedstvu trgovinske in obrtne zbornice naznanjaje, omenja, da se pri neposrednjem prometu na Laško, v Švico, na Francosko, v Belgijo, Rusijo, Rumunijo in Srbijo smejo še sedanji vozni listi brez vtiskanega štempeljskega znamenja rabiti tudi od 1. julija 1885 naprej, in to tako dolgo, dokler se kaj druzega ne določi. Ti se toraj smejo v zasebnih tiskarnih tiskati.

(*Razpisani ste*) službi dveh paznikov II. vrste v deželni posilni delalnici, ki se bodeta nastavila stalno. Služba nese 300 gld., prosto stanovanje, obleko po postavi in vsak dan $1^1/_2$ funta kruha. Prošnje z dokazom popolnega zdravja, z znanostjo obeh deželnih jezikov v pismu in besedi, če mogoče tudi še kaj laščine in z dokazom znanja kakega rokodelstva naj se vlagajo do 5. januvarija 1885 na kranjski deželni odbor.

(*V Trstu*) so na kolodvoru prijeli in v zapor odgnali lekarnarja Rocco na ukaz ondašnje deželne sodnije.

(*Laška univerza v Trstu!*) Tržaški poslanec Burgstaller izročil je 6. t. m. v državnem zboru peticijo Tržaškega deželnega odbora za napravo laške pravoslovne fakultete ali pa za vpeljavo cele laške univerze v Trstu.

(*Grof Corinini*) v Gorici si res na vso moč prizadeva, da bi se obranil tjekaj g. Konrada, okrajnega glavarja v Spljetu za Goriškega okrajnega glavarja.

Telegrami.

Dunaj, 10. dec. V obrtnijskem odboru bila je generalna debata o načrtu postave gledé zavarovanja delavcev proti nezgodam. Poročevalec Lichtenstein naznanil je stališče in mišljenje vlade. Večina govornikov slagala se je z vladnim predlogom, nekteri so pa tudi več ali manj želeli prenaredeb. Dvorni sovetnik Steinbach sklicaval se je na dotično postavo na Nemškem in želi, da naj bi Avstrija ravno tako naredila. Prihodnjič predložila bo vlada načrt postave o zavarovanji za čas bolezni.

Petrograd, 9. dec. Slavnost vitezev reda sv. Jurja praznovali so včeraj v zimski palači. Car je napil nemškemu caru Viljemu, kot najstarejemu vitezu reda sv. Jurja.

Tujci.

8. decembra.

Pri *Maliči:* Josip Dolinar, c. k. feldvebelj, iz Trsta. — Jurij Clarici, iz Rudolfovega. — Jos. Bratschko, zastopnik banke „Slavije“ iz Ptuja. — Dr. Jos. Fraidl, c. k. sodnijski pristav, z Vrhnike. — Josip Jammerwein, c. k. nadporočnik, iz Kamnika. — Oetschmister, c. k. poročnik, iz Kamnika.

Pri *Slonu:* Golles, Birmann, Hieber, trgovci, z Dunaja. — Filipp, trgovec, iz Kaniže. — Anton Leskovic, c. k. poštar, iz Idrije. — Hladik, z Notranjskega.

Pri *Tavčarji:* Johana Rossmeier, zasebnica, iz Budapešte.

Pri *Južnem kolodvoru:* August Schmiedt, gled. igralec, z Dunaja. — Janez Erakowich, zasebnik, iz Trsta. — Marija Dostal, zasebnica, iz Celja. — Franc Bezlaj, zasebnik, iz Zg. Šiške.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

10. decembra.

Papirna renta po 100 gld.	82 gl.	20	kr.
Sreberna „ „ „ „	83 „	15	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	104 „	25	„
Papirna renta, davka prosta	97 „	45	„
Akcije avstr.-ogerske banke	869 „	—	„
Kreditne akcije	301 „	80	„
London	123 „	30	„
Srebro	— „	—	„
Ces. cekini	5 „	77	„
Francoski napoleond.	9 „	76	„
Nemške marke	60 „	20	„

Od 9. decembra.

Ogerska zlata renta 6%	123 gl.	95	kr.
„ „ „ 4%	96 „	20	„
„ papirna renta 5%	91 „	30	„
Akcije anglo-avstr. banke . 200 gld.	103 „	75	„
„ Länderbanke	102 „	70	„
„ avst.-oger. Lloyda v Trstu	568 „	—	„
„ državne železnice	307 „	—	„
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	213 „	—	„
4% državne srečke iz l. 1854 . 250 gl.	125 „	75	„
4% „ „ „ „ 1860 . 500 „	136 „	75	„
Državne srečke iz l. 1864 . 100 „	172 „	—	„
„ „ „ 1864 . 50 „	170 „	50	„
Kreditne srečke . 100 „	180 „	50	„
Ljubljanske srečke . 20 „	23 „	—	„
Rudolfove srečke . 10 „	18 „	25	„
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	110 „	25	„
„ „ Ferdinandove sev. „	105 „	25	„
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 „	50	„

V *Katoliški Bukvarni v Ljubljani* je dobiti:

DUHOVNO PASTIRSTVO.

Slovenskim bogoslovcem in mašnikom spisal

Anton Zupančič,

profesor pastirstva.

I. del (*oseba pastirjeva, homiletika, katehetika*) stane 1 gl. 20 kr., po pošti 1 gl. 30 kr.

II. del (*splošnja liturgika, ljudske pobožnosti, brevijar, sv. maša*) veljá 95 kr., po pošti 1 gl. 5 kr.

Dva zvezka še izideta.

Izdajatelj in odgovorni vrednik *Jožef Jerič.*

Tisk „Katoliške“ Tiskarne v Ljubljani.